

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

**ПЕРСПЕКТИВНА РОЗГОРНУТА
ПРОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ
ректора Чорноморського державного
університету імені Петра Могили
КЛИМЕНКА Л.П.
на 2014-2019 роки**

Миколаїв
2014 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Особиста навчально-методична та науково-дослідна робота	5
2. Динаміка розвитку університету	6
2.1. Рівні та напрями підготовки фахівців у відповідності до потреб держави.....	6
2.2. Удосконалення якісного складу науково-педагогічних кадрів	8
2.3. Навчально-методична робота	10
2.4. Науково-дослідна робота.....	12
2.5. Виховна робота.....	14
2.6. Міжнародна діяльність	16
2.7. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення	17

ВСТУП

У своїй діяльності колектив Чорноморського державного університету імені Петра Могили відповідно до вимог часу враховує тенденції розвитку суспільства, економіки і системи освіти як України так і світу.

Система вищої освіти України виступає головним чинником оволодіння сучасними знаннями, необхідними для сталого розвитку економіки і суспільних відносин на основі передових досягнень науки і техніки. Сьогодні у вітчизняній сфері освіти відбувається формування нових стандартів щодо забезпечення високої якості, доступності та конкурентоспроможності освітніх послуг. У зв'язку з цим, виникла потреба впровадження нових, науково обґрунтованих підходів щодо модернізації системи державного управління вищою освітою в Україні, удосконалення взаємозв'язку державного управління і самоуправління вищих навчальних закладів, перерозподілу адміністративних функцій з делегуванням оптимального обсягу повноважень на нижні рівні державного управління.

Недостатнє фінансування освітньої діяльності призвело до того, що система вищої освіти України значно відстає від потреб держави та суспільства. По-перше, вища освіта перестала асоціюватися з категорією людей, що мають різнобічні знання, володіють навичками самоосвіти та інтелектуальної культури, по-друге, змінилася соціальна роль, предмет і структура вищої освіти. Важливого значення в цих умовах набуває науково обґрунтований вибір напрямів і інструментів, а також ступеню державного впливу на цю сферу діяльності.

У зв'язку з цим головним призначенням університету є задоволення потреб держави та особистості відповідно до нових вимог часу в різних галузях економіки та суспільства.

Позитивним наслідком економічних і соціальних перетворень в Україні за роки незалежності став розвиток вищої освіти і поява її нових форм. На сьогодні в Україні налічується та функціонує 334 ВНЗ III-IV рівнів акредитації. І якщо до останнього часу ця кількість стрімко зростала, особливо це можна прослідкувати в часи становлення незалежності (1994-2005 роки), то на сьогодні ситуація стабілізувалася, а кількість ВНЗ протягом останніх семи років залишилася майже незмінною і поступово зменшується.

На відміну від стабільної кількості вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, загальна кількість студентів в Україні постійно змінюється, а з 2007 року має стійку тенденцію до скорочення. Статистичні дані показали, що кількість студентів стрімко зростала, але починаючи з 2007 року цей показник поступово знижується, що може

призвести до мінімальної кількості зарахованих студентів у 2020 році. За прогнозними даними кількість студентів, зарахованих до ВНЗ III-IV рівнів акредитації у 2020 році буде дорівнювати 50 % кількості студентів, зарахованих у 2007 році. Це зумовлено демографічною кризою, яка мала місце у 2001 році і тим самим значно вплине на контингент студентської молоді не лише в 2020 році.

Таке зниження кількості студентів значно вплине на інші показники вищої освіти в Україні, такі як: кількість професорсько-викладацького складу ВНЗ; навантаження навчально-методичного комплексу дисциплін; необхідну та достатню кількість ВНЗ; розмір стипендіальних нарахувань; оплату праці працівникам ВНЗ.

Це свідчить про кардинальну зміну ситуації з науково-педагогічними кадрами вищої кваліфікації: до 2010 року потреби в кадрах перевищували наявний потенціал, а після 2010 року встановлена стабільна тенденція зменшення кількості студентів і збільшення кількості викладачів зі ступенями і званнями, які перевищують потреби освітньої галузі; зміни в кадровому потенціалі відбуваються значно повільніше і більш інерційно, ніж зміни в контингенті студентів; тенденція зменшення кількості студентів буде відчуватися згідно з демографічними прогнозами до 2020 року і до цього часу збільшення кількості осіб зі ступенями і званнями буде безперервним.

Таким чином, в умовах тривалого спаду кількості абітурієнтів, що буде спостерігатися до 2020 року, необхідно вжити заходи не тільки до збереження, а й до ефективного використання створеного потужного кадрового потенціалу, а саме: використання системи гнучких змін вартості контракту на надання освіти; надання широкого спектру додаткових навчальних послуг; розвиток освіти по вертикалі; упровадження сертифікатної освіти; підготовка іноземних студентів, аспірантів, докторантів; оптимізація використання внутрішніх ресурсів ВНЗ; з'ясування та фінансування пріоритетних напрямів діяльності; розробка принципів підвищення конкурентоспроможності ВНЗ; формування оптимальної фінансової структури ВНЗ; пошук і нарощення обсягів господарських наукових розробок; створення системи консалтингу, об'єднання переваг академічної і корпоративної школи, безперервної освіти; комерціалізація наукової діяльності; залучення до навчання наукових кадрів з інших країн.

Спираючись на вищенаведене, робота колективу університету буде організована у відповідності до програми конкретних дій, стратегічних і поточних завдань, що сформульовані у розділах до 2019 року, а поточними – на один, два роки.

1.ОСОБИСТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Стратегічні завдання

1. Забезпечення високого рівня організації та проведення навчальної, наукової та виховної роботи.
2. Розвиток наукової школи з енергозберігаючих технологій.
3. Підготовка не менш як 2 кандидатів і 1 доктора наук.

Поточні завдання

1. Керівництво та участь у науковій темі по енергозберігаючим технологіям.
2. Продовження наукових робіт по тепло-, хладозабезпеченню житлових і промислових об'єктів за рахунок вітро-, геліопристроїв.
3. Участь у роботі Американської асоціації з освіти та Європейської асоціації університетів.
4. Виконання функцій головного редактора наукових праць університету.
5. Виконання умов контракту з Міністром освіти і науки України.

2. ДИНАМІКА РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Рівні та напрями підготовки фахівців у відповідності до потреб держави

Стратегія подальшого розвитку університету як системи діяльності всіх членів колективу визначається злагодженим функціонуванням існуючих окремих підсистем довузівської, вузівської та післявузівської підготовки разом із новими функціями співпраці із викладачами середніх шкіл, коледжів та провідними фахівцями лідуючих науково-дослідних установ та провідних роботодавців і створення на цьому ґрунті творчих колективів неперервної підготовки.

Стратегічні завдання

1. Створити систему освітніх технологій для вищої та всебічної освіти, адекватній викликам ХХІ століття, що гарантує попит і конкурентоспроможність на світових та вітчизняних ринках праці.

2. Продовжити формувати імідж університету як вищого навчального закладу світового та європейського рівня шляхом ефективних спільних проєктів університету, факультетів та кафедр, так і окремих співробітників університету разом із провідними університетами та асоціаціями Європи, США, Китаю, Японії та інших країн.

3. Продовжити роботу з самоаналізу та підвищення якості освіти для подальшого підняття іміджу тих спеціальностей, дипломи яких вже визнані у світі (комп'ютерні науки, фінанси, філологія, екологія) та тих, які ще розвиваються.

4. Розбудова матеріальної бази на рівні світових стандартів.

5. Створення Медичного інституту.

Поточні завдання

1. Здійснити постійний пошук більш досконалих форм інтеграції з середніми школами та вищими навчальними закладами I-II рівнів акредитації за спорідненими спеціальностями щодо формування контингенту для підготовки фахівців за інтегрованими планами та ступеневою освітою.

2. Забезпечити проведення акредитації всіх напрямів підготовки та за всіма професійними спрямуваннями (двадцять спеціальностей), включаючи другу освіту.

3. Здійснити ліцензування за освітньо-кваліфікаційним рівнем – “магістр” напрямів підготовки:

- право;
- фізична реабілітація;

- облік і аудит.
- 4. Ліцензувати нові спеціальності:
  - архітектура і будівництво;
  - лікувальна справа;
  - міжнародна інформація;
  - психологія;
  - землеустрій;
  - журналістика;
  - менеджмент;
  - машинобудування;
  - сертифікація і якість продукції.

5. Поглиблювати інтеграцію наукової, навчально-методичної та виробничої діяльності шляхом спільних договорів з провідними вузами світу.

6. Постійно проводити разом із обласним центром зайнятості моніторинг ринку праці і відповідно до потреб розширювати спеціалізацію за напрямками та професійними спрямуваннями підготовки фахівців, а при необхідності відкривати нові спеціальності, а також сертифікатні програми з окремих напрямів за потребою регіонального ринку праці.

7. Удосконалювати навчальний процес з урахуванням потреб роботодавців та підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці шляхом спеціалізації та індивідуалізації навчання.

8. Розробляти і впроваджувати нові методи формування контингенту студентів шляхом встановлення довгострокових зв'язків із загальноосвітніми школами, навчальними закладами I-II рівнів акредитації, розробити систему підвищення мотивації абітурієнтів та привабливості галузевої спрямованості університету.

2.2. Удосконалення якісного складу науково-педагогічних кадрів

Стратегічні завдання

1. Забезпечити контингент викладачів з науковими ступенями та вченими званнями за науковими спеціальностями, яка відповідає б структурі контингенту студентів за спеціальностями відповідно до IV рівня акредитації.

2. Розробити перспективний план державного замовлення підготовки аспірантів і докторантів на період 2014-2019 років з урахуванням стану кадрового забезпечення структурних підрозділів та забезпечити кількісний склад штатних кандидатів наук – до 65 %, докторів наук – до 25 % по відношенню до загальної кількості науково-педагогічних працівників університету.

3. Забезпечити пріоритет власних університетських кадрів при формуванні професорсько-викладацького складу. Проводити роботу з напрямку більш активного залучення випускників університету, науково-педагогічних працівників до підготовки та захисту кандидатських і докторських дисертацій, залишаючи їх працювати в ЧДУ провідними фахівцями, завідуючими лабораторіями.

4. Підвищити результативність роботи аспірантури й докторантури та забезпечити високоякісну підготовку науково-педагогічних кадрів у відповідності до вимог щодо інтеграції вищої школи до європейського науково-освітнього простору шляхом спільних проектів.

5. Забезпечити публікацію наукових статей в збірках, що входять до наукометричної бази Scopus.

Поточні завдання

1. Відкриття Спеціалізованої ради по захисту результатів наукових досліджень зі спеціальності “Економіка” на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

2. Впровадження трьохступеневого циклу підготовки: бакалавр – магістр – PhD.

3. Активізувати роботу по залученню студентів і магістрів до створення лабораторної та методичної бази та виконання науково-дослідних робіт, участі у бюджетних та госпдоговірних темах. Забезпечити широке обговорення тематики випускних робіт магістрів з метою встановлення перспектив їх подальшого розвитку під час підготовки дисертаційних робіт.

4. Поліпшити організаційну роботу по відборі до вступу в аспірантуру найбільш здібної до наукової роботи молоді з числа

випускників з практичним досвідом та магістрів і посилити попередню підготовку кандидатів в аспірантуру через стажування на виробництві та кафедрах з метою набуття теоретичного та практичного досвіду.

5. Сприяти активізації роботи докторантів і науково-педагогічних працівників, що входять до резервного складу з підготовки докторських дисертацій, та створити повсякденні оптимальні умови для їхньої творчої роботи і професійного росту.

6. Посилити контроль за виконанням індивідуальних планів аспірантів і докторантів та відповідальність з боку наукових керівників і завідувачів кафедр відносно дотримання термінів захисту дисертаційних робіт.

7. Активізувати роботу по залученню аспірантів і докторантів до участі у держбюджетних та госпдоговірних програмах, отриманні грантів, співпраці з університетами інших держав.

8. Посилити зв'язки з виробництвом та їх оформлення відповідними договорами на виконання госпдоговірної тематики і проведення виробничих випробувань за розробками аспірантів та докторантів.

9. Щорічно організовувати проведення семінару з актуальних проблемних питань із підготовки до захисту дисертаційних робіт для аспірантів-випускників.

10. Проаналізувати діяльність наукових керівників та консультантів з підготовки науково-педагогічних кадрів, запровадити методику оцінки їхньої роботи з метою матеріального і морального заохочення.

11. Продовжувати системне підвищення кваліфікації керівного складу університету та викладачів на базі провідних ВНЗ світу, Центрального інституту післядипломної освіти, провідних ВНЗ, наукових установ, виробничих підприємств.

2.3. Навчально-методична робота

Стратегічні завдання

1. Забезпечення ефективності навчальних технологій як цілісної системи ієрархічно упорядкованих навчальних циклів на основі постійного контролю якості остаточних знань та самоаналізу.

2. Розробка програмного забезпечення автоматизованого контролю професійної компетентності випускників університету. Автоматизація функцій структурних підрозділів та забезпечення їх узгодженого функціонування в усі періоди життєвого циклу навчання від абітурієнта до випускника.

3. Розбудова комп'ютеризованого інформаційно-освітнього середовища університету для створення та збереження інформації, що охоплює усі сторони діяльності університету, зокрема на базі платформи "Moodle".

4. Формування інтерактивних навчально-методичних комплексів дисциплін згідно з навчальними планами за всіма напрямками та рівнями підготовки з урахуванням особливостей організації навчального процесу за кредитно-модульною системою (ECTS).

5. Модернізація бібліотеки університету як однієї з головних складових інформаційно-освітнього середовища, накопичення та розповсюдження інтелектуального ресурсу.

Поточні завдання

1. Побудувати моделі випускників університету інженерного, гуманітарного, соціального та економічного напрямку підготовки на основі комплексного підходу, а також провести аналіз змісту дисциплін за спеціальностями, на основі результатів якого здійснити формування інформаційної компетенції міждисциплінарного рівня.

2. Створити систему менеджменту якості освіти, яка відповідатиме вимогам сучасного світового ринку і сприятиме ефективному опануванню новими знаннями та управлінню ними.

3. Формування інноваційних освітніх ресурсів (ІОС) в університеті за наступними новими етапами:

– створити електронні повнотекстові навчальні матеріали усіх видів занять у форматі електронної бібліотеки, забезпечивши розміщення і підтримку їх на Intranet-сервері, зокрема на базі платформи "Moodle";

– розробити авторські комп'ютерні системи і програми професійного спрямування згідно з навчальними планами;

- координувати та визначати першочерговість завдань розробки електронних навчальних курсів як узгодженої тріади: “Підручник+Електронний підручник+Intranet та Internet-підтримка”;
- активізувати запровадження інтерактивних комп’ютерних систем тестування нового типу, в яких процес контролю знань є програмною процедурою визначення рівня компетентності студента;
- продовжити створення слайд-лекцій, відео-лекцій з використанням сучасного інструментарію супроводження.

4. Продовжити роботу з напряму побудови інтегрованих курсів, збільшуючи в них обсяги практичних і лабораторних робіт пошукового та дослідницького характеру, що сприятиме посиленню міждисциплінарних зв’язків.

5. Збільшити обсяги практичних і лабораторних робіт пошукового та дослідницького характеру.

6. Розробити нові вимоги до управління бібліотекою, визначити її інформаційну стратегію, удосконалити організаційну структуру та матеріально-технічну базу, зокрема:

- розширити бібліотеку електронних ресурсів для навчального процесу як одного із основних сегментів інформаційно-освітнього середовища університету;
- формувати навчальні видання і видання підвищеного попиту на електронних носіях – CD-дисках, MP3-технологіях;
- освоїти нові програмні модулі, які входять у систему “УФД/Бібліотека”, розпочавши з модуля “УФД/Мультитека”, що призначений для створення корпоративних систем;
- запровадити автоматичну ідентифікацію видань.

2.4. Науково-дослідна робота

Стратегічні завдання

- Реєстрація наукових збірок у наукометричних базах;
- Збереження та самооновлення потенціалу діючих наукових шкіл.
- Послідовна підтримка розширення продуктивного, творчого університетського середовища, аурі для народження та становлення інноваційних наукових шкіл.
- Становлення динамічного, інформаційного, науково-освітнього простору для організаційного забезпечення інтеграційних процесів об'єднання інтелектуального потенціалу Чорноморського регіону зі світовою співдружністю.
- Розширення та інноваційне наповнення структури та змісту компонентів взаємодії між ВНЗ та науковими установами країни та світу.
- Започаткування програм третього кваліфікаційного рівня PhD.
- Всебічна інтеграція наукових потенціалів НаУКМА та ЧДУ імені Петра Могили і створення між університетського консорціуму.
- Інституційне наповнення взаємозбагачення процесів наукових досліджень та навчальної діяльності: утворення нових, розвиток та вдосконалення діючих інститутів, відділень, центрів та лабораторій.
- Заснування та підтримка інноваційних форм науково-дослідної діяльності студентів.
- Ствердження наукових комунікацій як невід'ємної компоненти функціонування та розвитку наукового потенціалу: Ольвійський форум; Могилянські читання; Україна і франкомовний світ тощо.
- Утворення мережі сучасних науково-навчальних лабораторій.

Тактичні завдання

- Утворення та становлення Спеціалізованої ради по захисту результатів наукових досліджень зі спеціальності “Економіка” на здобуття наукового ступеня доктора наук.
- Функціональний розвиток науково-дослідної спрямованості модульного об'єктивно-орієнтованого динамічного середовища для досліджень та навчання.
- Міждисциплінарна інтеграція WEB ресурсів на поєднання сучасних наукових досягнень із різних галузей.
- Творче наповнення результатами дисертаційних досліджень навчальних дисциплін та процесу формування нової генерації фахівців.
- Спрямування науково-дослідної роботи студентів на першочергове забезпечення потреб науково-навчального процесу університету.

- Формування організаційного поєднання бізнесу та науки в сфері автоматизації проектування складних об'єктів та систем.
- Розширення переліку напрямів науково-методичного журналу “Наукові праці” через започаткування секцій:
  - Медичні прилади та системи.
  - Здоров'я людини та фізична реабілітація.

2.5. Виховна робота

Стратегічні завдання

1. Удосконалити структуру студентського самоврядування та форм і методів виховної роботи в університеті, факультеті, групі на підставі соціологічних досліджень, що виконуватимуться студентами спеціальностей “Соціальна робота” та “Соціологія” під керівництвом психологів і соціологів.

2. Удосконалити роботу в гуртожитках, створити умови для взаємодії студентської колегії, студентських деканатів та рад гуртожитків.

3. Продовжити роботу по усвідомленню громадської позиції, шляхів розвитку державотворення та самоврядування, усвідомлення ролі історичних постатей та нашої історії, визначення поглядів на сучасні події та їх оцінка різними викладачами через круглі столи, газетні виступи або відкриті дискусії.

4. Впровадити систему фізичного виховання, доступну для всіх вікових категорій з урахуванням стану здоров'я, можливостей і бажань студентів. Зміцнити спортивний клуб та водну станцію.

Поточні завдання

1. Забезпечити системність та послідовність процесу виховання, а саме:

- єдність історичного, національного та інтернаціонального із загальнолюдськими цінностями;
- гуманізація та гуманітаризація виховання;
- єдність навчання і виховання шляхом відкритості та партнерства в суспільстві;
- діалектичне поєднання індивідуальних та колективних форм;
- безперервність та спадкоємність.

2. Урізноманітнити змістовний та художній зміст заходів, що проводить культурно-мистецький центр та факультети.

3. Формувати відчуття відповідальності, колективізму, морально-психологічного клімату, взаємодопомоги шляхом залучення студентів до важливих справ університету, будь-то будівництво, суботники по благоустрою території та приміщень університету під час підготовки до початку навчального року.

4. Підвищити роль виховної роботи із студентами за місцем проживання шляхом проведення чергувань, виховання, бережного ставлення до державного майна, а також проведення змагань та спільних заходів.

5. Пропаганда здорового способу життя, свідомого поведження в Україні та за кордоном, здійснення акцій просвітницького характеру проти алкоголізму, наркоманії та ВІЛ-інфекції, спрямованих на здорове планування сім'ї і виховання дітей.

6. Забезпечувати системний підхід у плануванні заходів та концентруванні й координації зусиль по їх реалізації в усіх напрямках виховної роботи.

2.6. Міжнародна діяльність

Стратегічні завдання

- Розвиток та урізноманітнення форм міжнародної діяльності.
- Цілеспрямоване формування інноваційного іміджу університету в світовому співтоваристві.
- Представництво університету в авторитетних міжнародних асоціаціях та інституціях, у першу чергу Європейській асоціації університетів.
- Неперервне вдосконалення продуктивних умов для індивідуального зростання наукового та освітнього потенціалу науковців та студентів з неухильним піднесенням соціальної значущості та авторитету, академічного збагачення університетського співтовариства з опертям на міжнародні гранти, проекти, фонди.
- Збільшення контингенту іноземних студентів і аспірантів.
- Впровадження концепції «вертикальної освіти».

Тактичні завдання

- Подальше впровадження та розширення переліку місць та форм проведення міжнародного стажування студентів, аспірантів та викладачів.
- Організація навчання іноземних громадян за різноманітними спеціальностями та сертифікаційними програмами.
- Організація навчання студентів університету у визнаних університетах Європи та Світу.
- Запрошення іноземних професорів для проведення наукових досліджень та навчального процесу.
- Впровадження європейських стандартів якості (ISO 9000).
- Розробка та вдосконалення навчальних програм, їх узгодження з програмами підготовки фахівців у споріднених університетах (ВНЗ) Європи та США.
- Підготовка монографій, підручників, навчальних та методичних посібників, обмін результатами наукових досліджень і публікаціями, українською та іноземними мовами, участь у державних, міжнародних наукових і освітніх програмах (TEMPUS, TACIS, ERASMUS та інші).
- Розробка та виготовлення різноманітних видань та е-форм з конкретною інформацією про Україну, Миколаївщину, університет, професорсько-викладацький склад, напрями та результати науково-дослідної роботи та надання цієї інформації в перспективні регіони світу, посольства, інституції науки, освіти та культури, міжнародні організації та фонди.

2.7. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення

Стратегічні завдання

1. Створення університетської клініки.
2. Здійснити реконструкцію 11 корпусу.
3. Завершити ремонт 10 корпусу.
4. Ввести в дію третій гуртожиток для студентів.
5. Створити молодіжний житловий фонд.
6. Впровадити енергозаощаджувальні технології – переведення котельної на альтернативні джерела енергії.

Поточні завдання

1. Забезпечити проведення ремонту приміщень Південної академії підвищення кваліфікації кадрів, військового містечка (вул. Акіма, 2)
2. Забезпечити формування спеціального фонду, достатнього для першочергового фінансування захищених статей бюджету (своєчасної й у повному обсязі оплати праці, платежів до бюджетних та соціальних фондів).
3. Забезпечити працездатність існуючих систем, якісно і своєчасно проводити ремонтні роботи та профілактичні заходи.
4. Створити ботанічний сад.
5. Ввести в дію університетську телестудію.
6. Створити футбольне поле на водній станції.
7. Розпочати будівництво будинку для викладачів та співробітників з комплексом спортивних споруд.
8. Придбати необхідне обладнання для забезпечення навчального процесу в зв'язку з введенням нових спеціальностей.
9. Провести конкретні заходи з забезпечення пожежної безпеки, охорони праці, енергозабезпечуючих технологій, екологічної безпеки.
10. Продовжити ремонт аудиторного фонду, а також кабінетів, забезпечити фінансування ремонтних робіт на рівні не менше 2,0 млн грн. щорічно.
11. Продовжити облаштування баз археологічних практик.